

6. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

6.1. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów w zakresie gospodarowania odpadami

Jednym z podstawowych warunków realizacji planu gospodarki odpadami jest włączenie się do jego realizacji wszystkich mieszkańców powiatu. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do środowiska, w którym człowiek przebywa, a co za tym idzie z wszechstronną edukacją ekologiczną.

Priorytetem w polityce ekologicznej państwa, a także Unii Europejskiej jest przeciwdziałanie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów. Zachęcanie mieszkańców do redukcji ilości wytwarzanych odpadów powinno być realizowane poprzez edukację ekologiczną. Edukacja ekologiczna powinna się odbywać na wielu płaszczyznach:

- edukacja dzieci i młodzieży, między innymi poprzez wprowadzanie właściwego systemu nauczania w szkołach,
- edukacja za pomocą środków masowego przekazu nie tylko w oparciu o akcję reklamową, ale także poprzez dobór programów popularyzujących zachowania przyjazne dla środowiska,
- edukacja poprzez akcje plakatowania prowadzone niezależnie bądź przy okazji organizowania imprez o relatywnie dużym zasięgu.

Treści edukacyjne powinny uczyć korzystania z towarów i opakowań wielokrotnego użytku w celu ograniczenia wytwarzania odpadów, a także pokazywać korzyści płynące z powtórnego wykorzystania surowców odzyskanych z odpadów. Przygotowane dla mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych materiały edukacyjno-informacyjne powinny zawierać ponadto kompletne informacje na temat prowadzonych akcji zbierania odpadów (zarówno w odniesieniu do lokalizacji jak i zakresu zbieranych odpadów), oraz stosowanych na nich oznakowań. Wszystkie działania informacyjno-edukacyjne powinny umożliwić pozyskanie akceptacji społeczeństwa, dla przyjętego systemu gospodarki odpadami, przy jednoczesnym wypracowaniu nawyków segregacji odpadów w gospodarstwach domowych.

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, ustawa o odpadach (tekst jednolity, Dz. U. nr 39 z 2007 r., poz. 251) określiła w art. 16a rozdziału 3a „Zadania samorządu terytorialnego w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi”. Jako zadania własne gmin w tej dziedzinie wymienione są :

1. zapewnianie objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych
2. zapewnianie warunków funkcjonowania systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, aby było możliwe ograniczanie składowania odpadów komunalnych ulegających

biodegradacji, wydzielanie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych oraz osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,

3. zapewnianie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami lub przedsiębiorcami instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych albo zapewnienie warunków do budowy, utrzymania i eksploatacji instalacji i urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych przez przedsiębiorców,
4. zapewnianie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania
 - do 31 grudnia 2010 roku do nie więcej niż 75 % wagowo całkowitej masy odpadów ulegających biodegradacji,
 - do 31 grudnia 2013 roku do nie więcej niż 50 %,
 - do 31 grudnia 2020 roku do nie więcej niż 35 %, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w roku 1995.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach jest ustawowym obowiązkiem zarówno władz gminnych jak i mieszkańców. Obowiązek ten nakłada ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U Nr 132, poz. 622 z póź. zm.).

W znowelizowanym art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawodawca zobligował gminy do prowadzenia ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

Ustawa obliguje radę gminy do uchwalenia, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy i dalej określa zakres jego treści.

Zgodnie z KPGO 2010 regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach powinien być dostosowany do wymagań planu gospodarki odpadami w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od daty uchwalenia tego planu.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Pińczów - Uchwała Nr III/17/06 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 15 grudnia 2006 roku,

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Działoszyce - Uchwała Nr 36/VIII/04 Rady Miejskiej w Działoszycach z dnia 22 grudnia 2004 r.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kije - Uchwała Nr XXXV/234/06 Rady Gminy w Kijach z dnia 27 marca 2006 r.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Michałów - Uchwała Nr XXXV/206/2006 Rady Gminy w Michałowie z dnia 12 maja 2006 r.

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Złota - Uchwała Nr VII/34/07 Rady Gminy w Złotej z dnia 27 kwietnia 2007 r.

Tabela 6.1. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów w zakresie gospodarowania odpadami wytwarzanymi w sektorze komunalnym

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca
1	Akcje informacyjno-edukacyjne.	gminy
2	Kontrola umów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	gminy
3	Kontrola przedsiębiorców w zakresie działalności związanej z odbiorem odpadów komunalnych.	gminy
4	Koordinacja wdrażania systemów selektywnego zbierania i odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych	gminy, przedsiębiorcy
5	Egzekwowanie i wzmożony nadzór nad wykonywaniem decyzji dotyczących dostosowywania, zamykania i rekultywacji składowisk odpadów	Wojewoda, Starosta
6	Współdziałanie na rzecz Budowy Rejonowych Zakładów Gospodarki Odpadami (RZGO)	gminy
7	Prawidłowe zagospodarowywanie komunalnych osadów ściekowych i innych odpadów ulegających biodegradacji	Przedsiębiorcy
8	Propagowanie przydomowego kompostowania odpadów ulegających biodegradacji	Gminy
9	Współpraca na rzecz tworzenia Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)	Gminy, Powiaty, Województwo
10	Wsparcie kadrowe i techniczne jednostek zajmujących się gospodarką odpadami	powiat, gminy

Tabela 6.2. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów w zakresie gospodarowania odpadami wytwarzanymi w sektorze w sektorze gospodarczym

Lp.	Rodzaj i zakres działań	Jednostka realizująca
1	Wprowadzanie w przedsiębiorstwach zasad „Czystszej Produkcji”	Przedsiębiorcy
2	Prawidłowe zagospodarowywanie odpadów ulegających biodegradacji	Przedsiębiorcy

Tabela 6.3. Działania zmierzające do realizacji przyjętych celów w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi

Lp.	Rodzaj i zakres działań	Jednostka realizująca
1	Wdrażanie i rozwój systemu zbierania olejów odpadowych z gospodarstw domowych	Gminy, Przedsiębiorcy
2	Współdziałanie na rzecz rozwoju systemu zbierania małogabarytowych zużytych baterii i akumulatorów z gospodarstw domowych	Gminy, Przedsiębiorcy
3	Zapewnienie sieci zbierania i demontażu pojazdów wycofywanych z eksploatacji	Przedsiębiorcy
4	Budowa zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Gminy, Przedsiębiorcy
5	Opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją	Gminy, Powiat
6	Realizacja programów usuwania wyrobów zawierających azbest	Gminy, Powiat

6.2. Plan redukcji ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska odpadów

Zgodnie z przepisami ustawy o odpadach, do obowiązkowych zadań własnych gmin należy m.in. zapewnienie warunków ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania:

- do 31 grudnia 2010 r. – **75%** (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r.,
- do 31 grudnia 2013 r. – **50%** (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r.,
- do 31 grudnia 2020 r. – **35%** (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r.

Realizacja tych ustaleń ma się odbywać w ramach lokalnych systemów selektywnego zbierania odpadów poprzez zwiększenie ilości odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie do pojemników. Działania te dotyczyły przede wszystkim terenów miejskich, gdzie możliwości zagospodarowania tych odpadów przez mieszkańców we własnym zakresie są bardzo ograniczone.

W warunkach wiejskich, działania te wiążą się również z rozwojem lokalnych i przydomowych kompostowni wykorzystujących selektywnie odpady kuchenne i odpady zielone. Konieczna jest popularyzacja kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie.

Inną alternatywą częściowego rozwiązania problemu odzysku odpadów ulegających biodegradacji, szczególnie na terenach wiejskich może być budowa biogazowni przetwarzających odpady ulegające biodegradacji. Biogazownie mają szczególne zastosowanie w terenach rolniczych, gdzie jednym z materiałów wsadowych mogą być poza typowymi odpadami „zielonymi” również odpady kuchenne, gnojowica, odpady poubojowe, itp.

Rozwój metod fermentacji, w tym kompostowania odpadów oraz metod mechaniczno-biologicznych przerobu odpadów powinien być opcją dominującą przekształcania odpadów celem redukcji objętości i bezpiecznego składowania. Potrzeby w zakresie odzysku i unieszkodliwiania (poza składowaniem) odpadów ulegających biodegradacji w latach 2007-2019 powinny być realizowane w instalacjach do kompostowania oraz instalacjach przekształcania termicznego (biogazownie– zgodnie z założeniami WPGO).

W tabeli 6.4. Zadania w latach 2007-2019 przewidziane do realizacji z zakresie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji

Tabela 6.4. Zadania do realizacji w latach 2007–2019 w zakresie gospodarki odpadami ulegającymi biodegradacji na terenie powiatu pińczowskiego

Lata	Zadanie	Jednostka realizująca
2007–2019	Akcja informacyjno-edukacyjna mająca na celu popularyzację kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie.	powiat, gminy
2007–2019	Propagowanie rozwoju lokalnych i przydomowych kompostowni wykorzystujących selektywnie odpady kuchenne i odpady zielone.	powiat, gminy
2007–2019	Organizacja systemu selektywnego zbierania, gromadzenia i transportu odpadów ulegających biodegradacji w ramach gminnych punktów gromadzenia odpadów.	gminy
2007–2019	Budowa w miarę potrzeb instalacji do kompostowania odpadów z gospodarstw indywidualnych	powiat, gminy, przedsiębiorcy
2007–2019	Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: – do 31 grudnia 2010 r. – 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r., – do 31 grudnia 2013 r. – 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r., – do 31 grudnia 2020 r. – 35% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 r.	powiat, gminy
2007–2019	Rozbudowa w miarę potrzeb instalacji do kompostowania dla odpadów z gospodarstw indywidualnych	powiat, gminy, przedsiębiorcy
2007–2019	Działania umożliwiające w jak największym stopniu wykorzystywanie kompostu do celów nawozowych i rekultywacyjnych.	powiat, gminy, przedsiębiorcy

6.3. Plan unieszkodliwiania PCB oraz instalacji i urządzeń zawierających PCB

Zgodnie z przepisami prawa ochrony środowiska PCB należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. PCB było stosowane w kondensatorach, transformatorach oraz innych urządzeniach elektroenergetycznych.

Wojewódzka Baza Danych wykazuje, że na terenie powiatu pińczowskiego wytworzono w 2006 roku **0,532 Mg** odpadowych transformatorów i kondensatorów zawierających PCB.

Zgodnie przepisami prawa dopuszczalne jest wykorzystywanie PCB w użytkowanych urządzeniach lub instalacjach, do dnia 30 czerwca 2010 roku. Do tego czasu powinno nastąpić oczyszczanie lub eliminowanie instalacji oraz urządzeń, zawierających PCB.

Obecnie na terenie kraju funkcjonuje jedna instalacja do dekontaminacji transformatorów o mocy przerobowej 600 Mg/rok. Natomiast oleje i ciecze zawierające PCB unieszkodliwiane są w dwóch instalacjach (o łącznej mocy przerobowej 14 000 Mg/rok) metodą termicznego przekształcania. Na terenie Polski nie ma instalacji do unieszkodliwiania kondensatorów zawierających PCB.

Tabela 6.5. Plan unieszkodliwienia PCB oraz instalacji i urządzeń zawierających PCB

Lata	Rodzaj i zakres działań	Jednostka realizująca
2007-2010	Kontynuacja akcji informacyjnych dla przedsiębiorców stosujących urządzenia zawierające PCB	Wojewoda
2007-2010	Rozbudowa bazy danych dotyczącej występowania oraz dekontaminacja i unieszkodliwianie instalacji i urządzeń odpadów zawierających PCB	Wojewoda
2007-2010	Wprowadzenie na listy przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW zadań związanych z dekontaminacją lub unieszkodliwianiem instalacji i urządzeń zawierających PCB	WFOŚiGW
2007-2010	Unieszkodliwianie lub dekontaminacja instalacji i urządzeń zawierających PCB	Przedsiębiorcy
2007-2014	Monitorowanie procesu oczyszczania lub eliminowania instalacji i urządzeń zawierających PCB	Wojewoda

6.4. Plan unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest w większości pochodzą z rozbiórek i remontów. Są to przede wszystkim pokrycia dachowe, elewacyjne oraz rury ciśnieniowe (wodociągowe). Oprócz przepisów prawnych, dokumentem określającym organizację i przebieg wycofywania azbestu z gospodarki jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Do końca 2032 roku powinny zostać usunięte wszystkie wyroby zawierające azbest, zaś do 2018 roku ok. 60% tej ilości.

Szacuje się, że na terenie powiatu pińczowskiego może powstać przy realizacji programów usuwania azbestu ok. **967933 m²**, tj. około **10 647 Mg** odpadów azbestowo-cementowych.

Tabela 6.6. Ilości wyrobów zawierających azbest wbudowanych w obiektach budowlanych gmin powiatu pińczowskiego

Ludność ogółem Gminy	Ludność miejska	Ludność wiejska	Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych - wieś		Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych – miasto		Szacunkowa ilość wyrobów azbestowych w gminie	
			[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]	[m ²]	[Mg]
Pińczów	12 326	10 440	219500	2415	109 749	1207	329 249	3 622
Działoszyce	1153	4845	63 973	704	31 987	352	95 960	1 056
Kije	-	4 830	262454	2887	-	-	262454	2887
Michałów	-	5 128	136 331	1 500	-	-	136 331	1 500
Złota	-	5 093	143 939	1 583	-	-	143 939	1 583
Ogółem	13 479	30 336	826197	9 2088	141 737	1559	967933	10 647

Źródło: PGO dla powiatu pińczowskiego - 2004

W sierpniu 2004 roku oddano do użytkowania składowisko odpadów niebezpiecznych przeznaczone do składowania wyrobów zawierających azbest w miejscowości Dobrów, gmina Tuczępy, powiat buski.

Powierzchnia tego składowiska wynosi 7,26 ha, całkowita objętość - 175 543 m³. Na koniec 2005 roku stopień jego wypełnienia wyniósł 6 240 m³

Podstawą do opracowania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest jest dokonanie rozpoznania stopnia zużycia tych wyrobów zabudowanych w konkretnych obiektach zgodnie przepisami prawa. Uzyskane dane powinny być gromadzone przez samorząd gminy, a następnie przekazywane do powiatu. Niezbędnym działaniem jest rozpowszechnienie wśród społeczności lokalnej wiarygodnych informacji (np. w formie szkoleń) o skutkach dla zdrowia i środowiska powodowanych przez azbest oraz wyroby i odpady zawierające azbest. Wskazane jest również zorganizowanie fachowej pomocy wszystkim właścicielom obiektów przy wypełnianiu, w ramach inwentaryzacji, arkuszy ocen i ankiet o stanie technicznym i ilościach zabudowanych wyrobów zawierających azbest, a także przekazywanie informacji o możliwościach uzyskiwania pomocy finansowej na prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest.

W ostatnich latach ilości powstających odpadów zawierających azbest stopniowo wzrasta, szczególnie zaś materiałów izolacyjnych oraz materiałów konstrukcyjnych zawierających azbest. Demontaż wyrobów zawierających azbest może być dokonywany tylko przez specjalistyczne firmy, które posiadają ważne zezwolenia administracyjne. Po zdemontowaniu odpady te powinny zostać przekazane do unieszkodliwienia.

Powiatowy plan unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest i usuwania wyrobów zawierających azbest składa się z zadań, przedstawionych w tabeli 6.7.

Tabela 6.7. Plan unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

Lata	Rodzaj i zakres działań	Jednostka realizująca
2007-2019	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych	Województwo, Powiat, Gminy
2007-2019	Aktualizacja wojewódzkiej bazy dotyczącej wyrobów zawierających azbest	Wojewoda
2007-2019	Opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w ramach planów gospodarki odpadami	Gminy, Powiaty
2007-2019	Realizacja programów usuwania wyrobów zawierających azbest	Gminy, Powiaty
2007-2019	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Przedsiębiorcy

6.5. Plan zbierania i unieszkodliwiania odpadów zawierających substancje zubożające warstwę ozonową

Zasady postępowania z urządzeniami i instalacjami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263). Natomiast zasady postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, który może zawierać substancje zubożające warstwę ozonową, regulowane są przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495). Użytkownicy

tego sprzętu zobowiązani są do jego selektywnego zbierania. Zbierający zużyty sprzęt jest obowiązany do selektywnego zbierania tych odpadów oraz nieodpłatnego przyjmowania sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych. Zużyty sprzęt winien być następnie przekazywany do zakładów przetwarzania, gdzie następuje jego demontaż. Wyodrębnione frakcje odpadów są przekazywane do dalszego przetwarzania w specjalistycznych instalacjach.

Tabela 6.8. Plan zbierania i unieszkodliwiania odpadów zawierających substancje zubożające warstwę ozonową

Lata	Rodzaj i zakres działań	Jednostka realizująca
2007-2019	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych	Województwo
2007-2019	Selektywne zbieranie odpadów zawierających substancje zubożające warstwę ozonową	Gminy, przedsiębiorcy
2007-2019	Przekazywanie do zakładów przetwarzania	Przedsiębiorcy

6.6. Plan zamykania instalacji służących do unieszkodliwiania odpadów

Wytyczne dotyczące lokalizacji składowisk oraz ich prawidłowej eksploatacji i zamknięcia są zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 roku w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Zgodnie z tym rozporządzeniem, składowisk odpadów niebezpiecznych oraz składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie można lokalizować w miejscach, w których mogą one stać się zagrożeniem dla środowiska atmosferycznego oraz w szczególności dla wód powierzchniowych i podziemnych. Składowisk odpadów nie można, zatem lokalizować między innymi:

- na obszarach parków narodowych i ich otulin oraz rezerwatów przyrody,
- w dolinach rzek i na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią,
- w strefach zasilania głównych i użytkowych zbiorników wód podziemnych.

Inwestycja o charakterze budowy składowiska nowego, przebudowa lub rozbudowa już istniejącego wymagają posiadania decyzji o warunkach rozbudowy i zagospodarowania terenu dla składowiska odpadów.

Do wniosku o wydanie takiej decyzji należy dołączyć wyniki badań hydrologicznych, wykonanych na obszarze planowanego składowiska odpadów i jego otoczenia, wyniki badań geologicznych, wykonanych zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach dotyczących projektu prac geologicznych oraz opracowaną dokumentację geologiczno-inżynierską i hydrogeologiczną, zgodną z wymaganiami określonymi w przepisach dotyczących dokumentacji geologiczno-inżynierskiej i hydrogeologicznej.

Zarządzający składowiskami odpadów są zobowiązani do dostosowania funkcjonowania istniejących składowisk do odpowiednich wymagań w terminie do 31 grudnia 2009 roku (ustawa z dnia 27 lipca 2001, o

wprowadzeniu ustawy. Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085).

Składowiska zlokalizowane w obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią powinny zostać zlikwidowane. Poprzez likwidację składowisk rozumie się inwestycje w zakresie zabezpieczenia i docelowej eliminacji zagrożenia dla środowiska. Składowisko poddane procesowi likwidacji nie może być w dalszym ciągu eksploatowane, a na terenie objętym jego oddziaływaniem powinna zostać przeprowadzona odpowiednia rekultywacja. Obszary zagrożone powodzią zostały wytypowane zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Przeglądami Ekologicznymi oraz mapą topograficzną w skali 1:10 000. Lokalizacja składowisk w obszarach zagrożonych powodzią jest kryterium dyskryminujących. Ze względu na złożoność zjawisk o charakterze lokalnym, każdorazowo przed podjęciem decyzji o likwidacji składowiska ze względu na taki stan lub lokalizację składowisk nowych należy zasięgnąć dokładnej opinii w Centrum Zarządzania Kryzysowego Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego. W powiecie pińczowskim na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią, zlokalizowano 1 składowisko odpadów komunalnych (w Skrzypowie, gm. Pińczów).

Na obszarze powiatu pińczowskiego znajdują się strefy zasilania dla GZWP nr 409. Jest to poziom wodonośny zlokalizowany w utworach szczelinowo-krasowych wieku kredowego. Obszarami zasilania, które powinny być chronione jest przede wszystkim strefa ONO (obszary najwyższej ochrony) oraz OWO (obszary wysokiej ochrony). W miejscach gdzie naturalna bariera geologiczna dla składowiska nie spełnia wymagań dotyczących szczelności, należy zastosować sztucznie wykonaną barierę geologiczną oraz izolację syntetyczną. Wymagań tych nie stosuje się do składowiska odpadów, dla którego pozwolenie na budowę wydano przed dniem wejścia w życie wymienionego powyżej rozporządzenia, o ile zarządzający składowiskiem odpadów, prowadząc jego monitoring przez okres nie krótszy niż dwa lata, wykaże brak negatywnego oddziaływania składowiska na wody powierzchniowe i podziemne.

W strefach ONO i OWO dalsza eksploatacja składowiska bez zabezpieczenia dna oraz w szczególności jego rozbudowa nie jest możliwa. Jest to kryterium dyskryminujące. Przed podjęciem decyzji o zamknięciu składowiska zlokalizowanego w strefie zasilania lub też możliwości dostosowania jego funkcjonowania do odpowiednich wymogów należy przeprowadzić dokładne rozpoznanie lokalnych warunków hydrogeologicznych. Zasięg stref ONO i OWO dla GZWP 409 został określony zgodnie z mapą przygotowaną przez zespół pod kierownictwem A.S. Kleczkowskiego (1991) w skali 1:500 000.

Wyposażenie składowisk odpadów w instalację do ujmowania, odprowadzania i unieszkodliwiania lub odzysku gazu składowiskowego oraz wyposażenie w system drenażu wód odciekowych, a także sieć monitoringową jest wymagane dla składowisk, które mają możliwość dalszej eksploatacji oraz dla składowisk, które ze względu na kryterium dyskryminujące powinny zostać zlikwidowane.

Wszystkie składowiska wymagają prowadzenia monitoringu w fazie eksploatacji oraz przez 30 lat po zaprzestaniu eksploatacji. Powinny być wyposażone w system drenażu wód odciekowych (zapewniający niezawodne funkcjonowanie jeszcze przez 30 lat po jego zamknięciu) system rowów drenażowych

uniemożliwiający dopływ wód powierzchniowych lub podziemnych do składowiska odpadów, instalację do odprowadzania gazu składowiskowego (dla składowisk, na których przewiduje się składowanie odpadów ulegających biodegradacji), system umożliwiający pomiar masy odpadów przyjmowanych na składowisko odpadów oraz dodatkowe uszczelnienie dna warstwą izolacji syntetycznej.

Biorąc pod uwagę aspekty lokalizacji składowisk powiatu pińczowskiego oraz skład odpadów, do docelowej likwidacji przeznaczone są składowiska:

- składowisko odpadów komunalnych w Skrzypiowie, gmina Pińczów,
- składowisko „Skowronno Górne” należące do POiW „Gomar”, Zakład w Pińczowie, gmina Pińczów.

Natomiast do przebudowy z dostosowaniem do odpowiednich wymogów ochrony środowiska przeznaczone jest:

- składowisko szlamów „Gacki”, gmina Pińczów.

Tabela 6.9. Sugerowany sposób postępowania ze składowiskami odpadów

Lp.	Lokalizacja	Gmina	Czynne/nieczynne	Zalecany sposób postępowania
1.	Skrzypiów	Pińczów	czynne	Zamknięcie, zgodnie z przepisami prawa, planowane na rok 2009, prowadzenie monitoringu.
2.	Skowronno Górne	Pińczów	czynne	Zamknięcie, zgodnie z przepisami prawa, planowane na rok 2009, prowadzenie monitoringu.
3.	Gacki	Pińczów	czynne	Przebudowa, zgodnie z wymogami prawa, prowadzenie monitoringu.

Podjęcie ostatecznych decyzji dotyczących zamknięcia lub obowiązku dostosowania do określonych przepisami prawa wymagań, należy do właściwych organów ochrony środowiska (starostowie, wojewoda).

6.7. Program edukacyjny związany z wdrażaniem Planu

Program edukacji ekologicznej w związku z wdrażaniem Planu gospodarki odpadami związany jest z działaniami podnoszącymi świadomość społeczeństwa i przedsiębiorców oraz z działaniami zmierzającymi do uzyskania akceptacji społecznej dla rozwiązań zaproponowanych w Planie.

Do głównych założeń programu w zakresie gospodarki odpadami należy:

- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- rozpowszechnianie zasad prawidłowego postępowania z odpadami,
- informowanie o korzyściach dla środowiska związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki odpadami.

Jednym z podstawowych warunków realizacji Planu gospodarki odpadami jest włączenie się do udziału w jego realizacji wszystkich mieszkańców. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do znaczenia środowiska przyrodniczego dla każdego człowieka. Konieczna jest zatem wszechstronna edukacja ekologiczna społeczeństwa promująca pożądany sposób postępowania z odpadami. Prawidłowo prowadzona kampania edukacyjna, może doprowadzić do zmniejszenia ilości powstawania odpadów, wzrostu procesów indywidualnego zagospodarowania lub segregacji odpadów u źródła ich powstania, wykorzystanie w recyklingu odpadów mogących zastąpić surowce pierwotne (ewentualne wykorzystanie części ulegających biodegradacji) wzrostu ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu poza składowaniem i minimalizacji odpadów trafiających na składowiska.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane. Właściwa informacja przyspiesza proces edukacji. W przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie odbierane i wykorzystywane. Rzetelna informacja o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony, a także umiejętność porozumiewania się ze społeczeństwem są niezbędne dla sukcesu realizowanej polityki ekologicznej.

Działania informacyjno-edukacyjne mogą być prowadzone w ramach:

- zajęć dydaktycznych w szkołach,
- działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych
- działań pozarządowych organizacji ekologicznych.

Kampania informacyjno-edukacyjna w szkołach

Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny związany z problematyką ochrony środowiska. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych.

Szkoła powinna:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej; szkołami wyższymi; jednostkami badawczymi; terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej i innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),
- inicjować oraz uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u wszystkich mieszkańców powiatu. Spośród zalecanych form należy wymienić, między innymi:

- ścieżki tematyczne w ramach przedmiotu Środowisko w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- rozmowy i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele władz lokalnych, zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych, jednostek badawczych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych i w jednostkach badawczych,
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami poprzez internet,
- kluby młodego ekologa.

Kampania informacyjno-edukacyjna dla podmiotów gospodarczych

Główny ciężar działań informacyjno-szkoleniowych dla podmiotów gospodarczych z terenu powiatu powinny przejąć izby gospodarcze, izby rzemieślnicze, cechy, kongregacje kupieckie, itp. Zakres szkoleń powinien obejmować, między innymi:

- zagadnienia prawne,
- obowiązki podmiotów gospodarczych w zakresie ochrony środowiska,
- zagadnienia związane ze stosowaniem najlepszych dostępnych technik,
- zagadnienia związane z obniżaniem materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności procesów technologicznych,
- zagadnienia związane z możliwością pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- gospodarkę odpadami przemysłowymi wraz z recyklingiem odpadów.

Zdecydowana większość osób czynnych zawodowo ma bezpośredni wpływ na stan środowiska. Wynika to z mniej lub bardziej świadomych decyzji podejmowanych na każdym stanowisku pracy. Realizacja zadań związanych z ochroną środowiska w znacznej mierze zależy jest, więc od konkretnych działań podejmowanych w zakładach pracy. Skuteczność tych działań wymaga spełnienia następujących warunków:

- wiedza o ochronie środowiska w miejscu pracy powinna być upowszechniana przez kierownictwo zakładu, specjalistyczne służby pracownicze i związki zawodowe, włączając w to program doskonalenia zawodowego kadry oraz elementy edukacji środowiskowej związanej ze specyfiką prowadzonej działalności,
- w programach szkoleniowych służb BHP, w zakładach pracy, należy podjąć tematykę skutków oddziaływania zakładów pracy na lokalne środowisko i zdrowie ludzi w zakresie ochrony środowiska,
- we wszystkich działaniach promocyjnych należy zwrócić uwagę na technologie i rozwiązania przyjazne środowisku.

Kampania informacyjno-edukacyjna prowadzona przez organizacje społeczne

Działania pozarządowych organizacji ekologicznych polegają głównie na:

- kształtowaniu świadomości ekologicznej osób zaangażowanych w działania społeczne,
- przybliżaniu społeczeństwu istoty i znaczenia problemów ekologicznych,
- wpływaniu na osoby i instytucje odpowiedzialne za podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania środowiskiem,
- propagowaniu humanistycznego i kulturowego wzorca ekologii.

Współpraca władz powiatu oraz przedsiębiorstw oraz włączenie się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny jest ukierunkowana na:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego i mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie różnego rodzaju kampanii ekologicznych.